

PASAULIO ŠALIŲ NACIONALINIAI AKMENYS

2020 m. liepos 27 d., atlaisvėjęs karantinui ir tikintis sulaukti daugiau lankytojų, Gamtos tyrimų centro (GTC) konferencijų salėje atidaryta paroda „Pasaulio šalių nacionaliniai akmenys“. Joje eksponuojamos uolienos, mineralai, brangakmeniai, susiję su atskirų šalių ar tautų tradicijomis, kultūra, istorija ir paskelbti nacionaliniais akmenimis. Jie naudojami kaip valstybės simboliai šalia herbo, himno, nacionalinio augalo ir gyvūno, o kai kurie pavadinti valstybių vardais.

Vis dėlto didžioji dalis nacionalinių akmenų oficialiai nėra patvirtinti vyriausybių ar parlamentų, tik nuo seno žmonių branginami ir gerbiami. Dažniausiai nacionalinio akmens rinkimus inicijuoja kokia nors organizacija ar draugija, kuri pasiūlo žmonėms keletą variantų ir pakviečia už patikusį balsuoti. Šitai Lietuvos geologų sąjungos iniciatyva 2015 m. buvo išrinktas mūsų nacionalinis akmuo – titnagas, minimalia balsų persvara nurūngęs gintarą. Pasaulio pavyzdžiai rodo, kad nacionaliniu akmeniu tampa ne brangiausi, o

dažniausiai koku nors būdu simboliškai ar istoriškai su šalimi susiję akmenys. Sunkiausia apsispręsti uolienų ir mineralų išteklių turtingoms šalims – kuris gi jų galėtų būti vertas nacionalinio akmens vardo, todėl išsirenkami net keli – uoliena, mineralas ir brangakmenis. Pavyzdžiui, Kalifornijos valstijos nacionalinis mineralas – aukso grynuolis, uoliena – serpentinitas, o brangakmenis – benitoitas.

Parodoje, kurią parengė GTC Mineralų muziejaus vedėja Birutė Poškienė ir Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos (LMA VB) skyriaus mokslo institute darbuotojos Sigita Dagienė ir Audrė Trumpienė, eksponuojami 29 pasaulio šalių nacionaliniai akmenys, pateikiama geologinių žinių apie juos ir atradimo istorija. Tai pat galima susipažinti su LMA VB fonduose saugomomis knygomis apie mineralus ir uolienas.

***Birutė Poškienė,
GTC Mineralų muziejus***

Parodos „Pasaulio šalių nacionaliniai akmenys“ fragmentas. B. Poškienės nuotr.